

Index cien potravín FAO prekonal rekord

Vojna spôsobuje veľké zvýšenie svetových cien pšenice, kukurice a rastlinných olejov.

Ako informovala Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), svetové ceny potravinových komodít zaznamenali v marci výrazný skok a dosiahli svoje najvyššie úrovne v histórii, keďže vojna v čiernomorskom regióne šokovala trhy so základnými obilninami a rastlinnými olejmi.

Index cien potravín FAO dosahoval v marci v priemere 159,3 bodu, čo je o 12,6 percenta viac ako vo februári, keď už dosiahol najvyššiu úroveň od svojho vzniku v roku 1990. Index sleduje

mesačné zmeny medzinárodných cien koša bežne obchodovaných potravinových komodít. Najnovšia úroveň indexu bola o 33,6 percenta vyššia ako v marci 2021.

Index cien obilnín FAO bol v marci o 17,1 percenta vyšší ako vo februári, čo spôsobilo veľké zvýšenie cien pšenice a všetkých druhov obilnín, najmä v dôsledku vojny na Ukrajine. Ruská federácia a Ukrajina predstavovali približne 30 a 20 percent celosvetového exportu pšenice a kukurice za posledné tri roky. Svetové ceny pšenice v priebehu mesiaca vzrástli o 19,7 percenta, čo bolo ešte zhoršené obavami z podmienok pre plodiny v Spojených štátoch amerických. Medzitým ceny kukurice zaznamenali medzičasový nárast o 19,1 percenta, čím dosiahli rekordnú úroveň spolu s cenami jačmeňa a ciroku.

Index cien rastlinného oleja FAO vzrástol o 23,2

percenta, čo bolo spôsobené vyššími cenovými ponukami pre slnečnicový olej, ktorého je Ukrajina popredným svetovým vývozcom. Ceny palmového, sójového a repkového oleja tiež výrazne vzrástli v dôsledku vyšších cien slnečnicového oleja a rastúcich cien ropy, pričom ceny sójového oleja ďalej podporili obavy zo zníženého vývozu z Južnej Ameriky.

Index cien cukru FAO oproti februáru vzrástol o 6,7 percenta, čím zvrátil nedávne poklesy a dosiahol úroveň o viac ako 20 percent vyššiu ako v marci 2021. Hnacím faktorom boli vyššie ceny ropy spolu so zhodnotením meny brazílskeho reálu, zatiaľ čo priaznivé vyhladky na produkciu v Indii zabránili väčšiemu mesačnému zvýšeniu cien.

Index cien mäsa FAO sa v marci zvýšil o 4,8 percenta a dosiahol historické maximum, čo viedlo k prudkému

nárastu cien bravčového mäsa v dôsledku nedostatku jatočných ošipaných v západnej Európe. Medzinárodné ceny hydiny sa tiež posilili spolu so zníženými dodávkami z popredných exportujúcich krajín po preuknutí vtácej chrípky.

Index cien mliečnych výrobkov FAO vzrástol o 2,6 percenta a bol o 23,6 percent vyšší ako v marci 2021, keďže ceny masla a sušeného mlieka prudko vzrástli v dôsledku prudkého nárastu dovozného dopytu po krátkodobých a dlhodobých dodávkach, najmä z ázijských trhov.

Aktualizované prognózy pre obilniny

FAO zverejnila aj Správu o ponuke a dopyte po obilninách, ktorý obsahuje prognózu celosvetovej produkcie pšenice v roku 2022 na úrovni 784 miliónov ton, čo je nárast o 1,1 percenta

oproti roku 2021. Tento odhad zohľadňuje očakávania, že najmenej 20 percent výmery osiatej oziminy na Ukrajine, najmä ozimnou pšenice, nemusí byť zožatej z dôvodu priamej likvidácie, obmedzeného prístupu alebo nedostatku zdrojov na zber plodín, správ z Ruska o pretrvávajúcej priaznivých podmienkach, ako aj priaznivých trendov produkcie v Číne, Európskej únii, Indii, v Severnej Amerike a inde. V Argentíne, Brazílii a Juhoafrickej republike zostávajú prognózy na produkciu zrnín priaznivé. Po skončení hospodárskeho roku 2021 odhad FAO poukazuje na celosvetovú produkciu obilnín na úrovni 2799 miliónov ton, čo je mierny nárast oproti roku 2020.

Svetová spotreba obilnín v rokoch 2021/22 sa odhaduje na 2789 miliónov ton, vrátane rekordnej úrovne

v prípade ryže, pričom zvýšenie sa očakáva aj v prípade kukurice a pšenice. Predpokladá sa, že celosvetové zásoby obilnín, ktoré sa končia v roku 2022, vzrastú o 2,4 percenta v porovnaní s počiatočnou úrovňou, najmä v dôsledku vyšších zásob pšenice a kukurice v Rusku a na Ukrajine kvôli nižšiemu očakávanému vývozu.

FAO znížila svoju prognózu svetového obchodu s obilninami v aktuálnom hospodárskom roku na 469 miliónov ton, čo znamená pokles oproti úrovni 2020/21, najmä v dôsledku vojny na Ukrajine a na základe aktuálne dostupných informácií. Očakávaná poklesujú na to, že Európska únia a India zvýšia vývoz pšenice, zatiaľ čo Argentína, India a USA dodávajú viac kukurice, čím sa čiastočne kompenzuje strata vývozu z oblasti Čierneho mora.

Zdroj: FAO

MALVÍNA GONDOVÁ

LEADER si komplikujeme sami

Iniciatíva LEADER už viac ako 30 rokov úspešne pomáha v celej Európskej únii rozvíjať vidiecke oblasti. Slovensko je veľkou výnimkou.

Končiacie sa programové obdobie bude pre celú krajinu, pre vidiek a miestne akčné skupiny obrovským fiaskom a medzinárodnou hanbou. Čerpanie finančných prostriedkov v rámci Opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER k 1. januáru 2022 predstavovalo rovných 0 % v podopatrení 19.2 a približne 6 % v podopatrení 19.4. Pritom na prístup LEADER bolo na tento účel v každom členskom štáte povinne vyčlenených 5 % zdrojov. Slovensko, ako jedna z mála krajín Európskej únie, ich nedokázalo v praxi využiť.

„Problémom nie je nezáujem a nedostatok projektov, ale zle nastavené procesy, prehnaná byrokracia a absolútna nedôvera národnej úrovne voči odborníkom pracujúcim v regiónoch,“ zdôrazňuje predseda Národnej siete miestnych akčných skupín (NS MAS) SR Štefan Škultéty.

Byrokratické usmernenie

Jedným zo sporných byrokratických opatrení je Usmernenie Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA) č. 8 ešte z roku 2017. „PPA upravila pravidlá a postupy zadávania zákaziek vysoko nad rámec zákona

Predseda NS MAS: Absolvovali sme pracovné stretnutie so zástupcami PPA, poslali to Ministerstvu pôdohospodárstva ako jeden z 53 podnetov na zjednodušenie implementácie prístupu LEADER a požiadali sme o stanovisko aj Úrad pre verejné obstarávanie. Zatiaľ však k žiadnej zmene nedošlo.

o verejnom obstarávaní. Postupy pri zákazkách sú neprimerane komplikované a administratívne náročné. Žiadatelia z podnikateľského a občianskeho sektora v rámci PRV SR 2014 – 2020 musia v zmysle platného usmernenia postupovať pri obstarávaní oveľa zložitejšie ako ostatní žiadatelia v rámci iných operačných programov, ktorí sa riadia len zákonom o verejnom obstarávaní. To spôsobuje množstvo problémov, ktoré výrazne prispievajú k nedostatočnému čerpaniu finančných zdrojov,“ vysvetľuje predseda NS MAS.

Nezmyselnosť opatrenia ilustruje na absurdnom príklade z praxe manažérka MAS Malohont Miroslava Vargová: „K vykonaniu obstarávania akejkoľvek zákazky od jedného centu potrebujeme od zamestnávateľa notársky overené splnomocnenie. Overenie na matrike nestačí. Pri zákazkách do 5000 €, na ktoré sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje, musíme spracovať zhruba sedem ďalších doku-

mentov, a to by sme mali urobiť napríklad aj pri prenájme miestnosti na školenie alebo pri poštových službách. Ide o jednoznačnú diskrimináciu žiadateľov a zároveň o príčinu nedostatku čerpania zdrojov na animačné náklady MAS v rámci podopatrenia 19.4.“

Zmätko od roku 2019

Národná sieť MAS upozorňuje na tento problém už od roku 2019 a neúspešne žiada o zrušenie komplikovaného usmernenia. „Len v priebehu posledného polroka boli vydané tri nové verzie usmernenia. Tie do postupov obstarávania priniesli ešte väčší zmätok,“ opisuje predseda NS MAS. Ako doplnil, v tomto roku poslala Národná sieť MAS na PPA opätovnú žiadosť o zrušenie usmernenia: „Absolvovali sme pracovné stretnutie so zástupcami PPA, poslali to Ministerstvu pôdohospodárstva ako jeden z 53 podnetov na zjednodušenie implementácie prístupu LEADER a požiadali sme o stanovisko

aj Úrad pre verejné obstarávanie. Zatiaľ však k žiadnej zmene nedošlo.“

Jednotná príručka

Štefan Škultéty zdôrazňuje, že zámerom NS MAS nie je vyhnúť sa efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov: „Chceme pravidlá a postupy nastaviť tak, aby boli primerané hodnotám zákaziek. Požadovaná zmena pravidiel zníži chybovosť v procese obstarávania na úrovni žiadateľov a zjednoduší kontrolu obstarávania na úrovni PPA. Pracovníci v súčasnosti kontrolujú postupy dvoma spôsobmi: pri žiadateľoch z verejného sektora podľa zákona o verejnom obstarávaní, pri žiadateľoch z podnikateľského a občianskeho sektora podľa Usmernenia PPA č. 8/2017. Nevidíme absolútne žiadny dôvod na rozdielne postupy.“

Usmernenie č. 8 považuje Národná sieť MAS, ktorá združuje 67 MAS, na základe skúseností z praxe za zbytočné, duplicitné a komplikované. „Čerpanie finančných prostriedkov v rámci Opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER je katastrofálne. Skutočne prišiel čas v plnom rozsahu zrušiť nezmyselné Usmernenie č. 8/2017 a postupovať podľa jednotnej príručky k verejnému obstarávaniu, aby sa naozaj stala jednotnou, nakoľko legislatíva EÚ to umožňuje. Podľa našich informácií tomuto kroku nič nebráni,“ uzatvára predseda Národnej siete miestnych akčných skupín Štefan Škultéty.

VERONIKA FITZEKOVÁ
NS MAS SR
FOTO – NS MAS

Kalendár podujatí

Oznam o podujatí zasielajte na e-adresu: malvina.gondova@profipress.sk.

Na rýchle sprostredkovanie informácií využite webovú stránku www.rno.sk a svoj oznam nahrajte priamo do Kalendára podujatí.

• 27. 4. 2022

Tradičný seminár LIMAGRAIN venovaný ozimným obilninám a repke ozimnej. Usporiadateľ: Limagrain Česká republika. Miesto: Mojmirovce. Kontakt: martin.strba@limagrain.com.

• 17. 5. 2022

Členská schôdza SZPM. Organizátor: Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka. Miesto: Nitra. Kontakt: 0918671987, szpm@szpm.sk.

• 31. 5. 2022

Deň poľa obilnín, prehliadka odrodových pokusov. Usporiadateľ: RPPK Levice v spolupráci s obchodnými firmami: Limagrain, Rapoport Slovakia, RWA SLOVAKIA, SAATBAU Slovensko, SELGEN-Slovakia, SOUFFLET AGRO, VP AGRO Slovensko, FINAGRO. Miesto: Skúšobná stanica ÚKSÚP Želiezovce. Kontakt: 0910341531, rppklv@sppk.sk.

• 31. 5., 14., 15., 16., 17., 21., 22., 23., 24. 6. 2022

Deň poľa repky ozimnej. Organizátor: AM - AGRO, KWS SEMENA, ŠUPA TECHNIKA. Miesto: 31. 5. Svodín (NZ), 14. 6. Biňovce (TT), 15. 6. Rybany (BnB), 16. 6. Kozárovce (LV), 17. 6. Horná Ždaňa (ZH) – iba KWS, 21. 6. Bušince (VK), 22. 6. Úpor (TV), 23. 6. Partizánska Lupča (LM), 24. 6. Koválov (SE). Kontakt: 0905480633, dasa.majerova@kws.com.

• 3. 6. 2022

Deň poľa v Špačinciach.

Organizátori: PD Špačince, Strube SK, Adama Agriculture Slovensko, LEMKEN Slovakia, Soufflet Agro. Miesto: PD Špačince. Kontakt: +421 903 409 449, d.briedik@strube.sk.

• 7. – 8. 6. 2022
Celoslovenské dni poľa 2022. Celoslovenská prehliadka a výstava odrôd, ochrany a výživy rastlín, poľnohospodárskej techniky a hospodárskych zvierat. Organizátor: Profi Press, s. r. o. Miesto: Dolná Krupá. Kontakt: Ing. Peter Hudec, manažér výstavy, 0948 955 951, peter.hudec@profipress.sk.

• 14. 6. 2022
Deň poľa obilnín RWA. Organizátor: RWA Slovakia. Miesto: PD ŽEMBEROVCE. Kontakt: marek.jakubec@rwaslovakia.sk, 0915 773 782.

• 14. – 15. 6. 2022
Naše pole, Celostátni prehliadka poľných pokusů odrůd zemědělských plodin, ochrany a výživy rostlin a výstava zemědělské techniky. Organizátor: Profi Press, s. r. o. Miesto: Nabočany, ČR. Kontakt: Ing. Michal Štěníčka, manažér výstavy Naše pole, +420 775 850 632, michal.stenicka@profipress.cz.

• 15. 6. 2022
Deň poľa obilnín. Organizátor: OSEVA, a. s., SOZ. Miesto: Šrobárová, okr. Komárno. Kontakt: b.hruskova@oseva.eu, 0903 675 087.

• 16. 6. 2022

Sladovnícky poľný deň. Or-

Pokračovanie na 28. strane